

**ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПМО:Л

**КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ**

«ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**I Міжнародна науково-практична
конференція**

ЧАСТИНА I

**12-13 лютого 2020 р.
м. Запоріжжя**

Міністерство освіти і науки України

Запорізька міська рада

Запорізька торгово-промислова палата

Запорізький національний університет

Державний університет «Житомирська політехніка»

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Донецький державний університет управління (м. Маріуполь)

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса (Литва)

Каршинський інженерно-економічний інститут (Республіка Узбекистан)

Карагандинський економічний університет Казспоживспілки (Республіка Казахстан)

Софійський університет Св. Климента Орхідського (Болгарія)

Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі (Словаччина)

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
(Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 року)

Частина I

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Запоріжжя
ЗНУ
2020

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ПЗ2

Редакційна колегія:

О.Г. Бондар, доктор юридичних наук, професор,
Г.М. Васильчук, доктор історичних наук, професор,
Д.А. Антонюк, доктор економічних наук, професор,
Л.М. Бухаріна, доктор економічних наук, професор,
Н.В. Валінкевич, доктор економічних наук, професор,
Н.М. Гуржій, доктор економічних наук, професор,
Г.І. Купалова, доктор економічних наук, професор,
С.О. Лавренко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
М.О. Лисенко, кандидат економічних наук, доцент,
О.А. Онищенко, кандидат наук з державного управління, доцент,
Ю.І. Полусмяк, кандидат економічних наук, доцент,
М.П. Сагайдак, доктор економічних наук, професор,
І.Г. Шавкун, доктор філософських наук, професор.

Рекомендовано рішенням Вченої Ради ЗНУ
(протокол №6 від 28 січня 2020 р.)

П 32 Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. 544 с.
ISBN 978-966-599-577-7

Наведено актуальні ідеї та ефективні інноваційні рішення щодо підприємництва в аграрній сфері, ринкових трансформацій розвитку земельних відносин в Україні, якості та безпечності агропродукції в умовах вільної торгівлі з ЄС, інформаційних технологій у агроменеджменті, підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності.

Друкується в авторській редакції

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ISBN 978-966-599-577-7

© Запорізький національний університет, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕФЕКТИВНИЙ АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ

<i>Boroday O.V., Yanchenko N.V.</i>	FORMATION OF MARKETING AND LOGISTICS COMMUNICATION IN ENTREPRENEURSHIP PROBLEMS OF THE UKRAINIAN LAND MARKET FORMATION	18
<i>Kosteniuk Yu.B.</i>	STRATEGIC ASSESSMENT OF THE INTERNAL ENVIRONMENT OF THE AGRARIAN ENTERPRISE	20
<i>Kostyak N., Shmelkova G.M.</i>	ZERO TILL TECHNOLOGY OR “NO-TILL” TECHNOLOGY AS A COMPLEX TECHNOLOGICAL MODEL	23
<i>Satyr R. Yu., Yanchenko N.V.</i>	INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE COMMUNICATION SYSTEM OF FEA COMPANIES	25
<i>Tarasenko A. V.</i>	LOGISTICS DEVELOPMENT PROSPECTS IN UKRAINIAN ENTERPRISES	27
<i>Yefimenko L.M., Ortina H.V., Oleksenko R.I.</i>	OVERCOMING THE TECHNOLOGICAL BACKWARDNESS OF THE AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY AS THE BASIS FOR THE DEVELOPMENT OF THE INDUSTRY	30
<i>Zagoruiko O.O., Yanchenko N.V.</i>	PREREQUISITES FOR THE DEVELOPMENT OF EFFECTIVE AGRIBUSINESS IN UKRAINE	33
<i>Zyuzko A., Shmelkova G.M.</i>	THE MAIN RESEARCH PROBLEMS OF THE UKRAINIAN LAND MARKET FORMATION	35
<i>Алещенко О., Малтиз В.В.</i>	ЕФЕКТИВНИЙ АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ	37
<i>Балабаниць А.В.</i>	ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ПОВЕДІНКОЮ СПОЖИВЧІВ	39
<i>Барбінягра О.М.</i>	АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ	42
<i>Бахчиванжи Л.А., Евтушок О.В., Значек Р.Р.</i>	ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КООПЕРАТИВУ	46
<i>Беззубко Ю.І., Беззубко Л.В.</i>	ПЕРСПЕКТИ ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК УКРАЇНСЬКИХ АГРОВИРОБНИКІВ	49
<i>Бистрицька С.Ю., Шевченко О.О.</i>	НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	51
<i>Бірюков Т., Гальчинська І.А.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІСТИКИ ВНУТРІШНІХ ВОДНИХ ШЛЯХІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ	53
<i>Богданович О. А., Рогович К. В.</i>	АНАЛІЗ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	56

*Бахчиванжи Л.А.
к. екон. наук, доцент
Евтушок О.В.
к. екон. наук, старший викладач
Значек Р.Р.
к. техн. наук, старший викладач
Одеська національна академія харчових технологій*

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КООПЕРАТИВУ

Послідовні ринкові перетворення в аграрному секторі економіки України обумовили відродження підприємницької діяльності та сприяли створенню агроформувань ринкового типу. Серед них важлива роль відводиться сільськогосподарським кооперативам, на які покладається важлива місія вирішення соціально-економічних проблем сільських територій. Сьогодні в Україні назріла необхідність формування національної кооперативної концепції з метою формування інституційного, організаційного, інвестиційного та інноваційного забезпечення ефективного розвитку сільськогосподарських кооперативів.

Характерною особливістю сільськогосподарських виробничих кооперативів, яка відрізняє їх від підприємств інших організаційних форм приватної власності є фінансове забезпечення діяльності кооперативу силами засновників шляхом формування власного капіталу у складі двох частин: неподільного і пайового капіталу.

У зв'язку із цим, виникає завдання сформувати таку дієву систему економічного, зокрема внутрішньогосподарського контролю, яка б сприяла раціональному формуванню і використанню власного капіталу, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів кооперативу. Однією із найважливіших складових внутрішньогосподарського контролю має стати внутрішній аудит, якому відводиться важлива роль в системі управління розвитком виробничого кооперативу.

З огляду на актуальність означеної проблеми здійснене дослідження щодо формування власного капіталу сільськогосподарського виробничого кооперативу «Дружба» Саратського району Одеської області та доцільності впровадження внутрішнього контролю його використання.

На жаль, в більшості сільськогосподарських підприємств, зокрема в СВК «Дружба», така форма контролю не використовується і внутрішніми нормативними документами не передбачена.

Основною метою контролю власного капіталу підприємства має бути перевірка дотримання нормативно-правових актів формування і використання капіталу та правильності ведення його обліку. В СВК «Дружба» відповідно законодавства та у порядку, передбаченому Статутом СВК, формуються

пайовий, резервний, неподільний та спеціальний фонди. Джерела формування кожного з цих фондів в СВК «Дружба» (табл. 1) формуються відповідно Статуту кооперативу та Закону України «Про кооперацію» [1].

Таблиця 1 - Джерела формування власного капіталу СВК «Дружба»

Фонд	Джерела формування	Коментар
Пайовий	1. Пай (обов'язковий разовий чи періодичний поворотний внесок членів сільгоспкооперативу у його створення і розвиток) 2. Додатковий пай (добровільний поворотний внесок членів сільгоспкооперативу понад пай у пайовому капіталі)	Внесок здійснюють члени сільгоспкооперативу, для яких передбачається обов'язкова трудова участь) та асоційовані члени (внесли лише пайовий внесок, не беруть трудової участі)
Резервний	1. Відрахування від доходу сільгоспкооперативу 2. Перерозподіл неподільного фонду 3. Пожертвування 4. Безповоротна фінансова допомога 5. Інші не заборонені законом надходження для покриття можливих втрат (збитків)	Використовується для покриття шкоди від надзвичайних ситуацій
Неподільний	1. Вступні (разові) та членські (періодичні) внески членів сільгоспкооперативу (неповоротні) 2. Відрахування від доходу сільгоспкооперативу	Не може бути розподілений між членами сільгоспкооперативу.
Спеціальний	1. Формується за рахунок відрахувань від доходу кооперативу в розмірі та порядку передбаченому Рішенням Загальних зборів членів Кооперативу	Використовується для придбання (викупу) майнових паїв колишніх членів КСП «Дружба», що знаходяться в оренді кооперативу.

Джерело: сформовано за статутом СВК «Дружба» та удосконалено авторами на основі [2]

Внутрішній контроль власного капіталу (подільного та неподільного фондів) має велике значення в організації управлінської діяльності в СВК, адже окрім того, що він є базою для функціонування СВК, надає інформацію для подальших розрахунків з членами СВК і асоційованими членами.

Членами СВК «Дружба» є фізичні особи, які зробили вступний і пайовий внески у розмірах, визначених Статутом підприємства, мають право ухвального голосу та беруть участь у діяльності кооперативу шляхом обов'язкової трудової участі. Кооператив за рішенням Загальних зборів приймає до свого складу асоційованих членів, які зробили обов'язковий пайовий внесок. Розмір пайового внеску асоційованого члена кооперативу не може бути меншим 1500,00 грн. При вступі до СВК «Дружба» для організаційного забезпечення його діяльності необхідно зробити вступний внесок у грошовій формі у розмірі 100,00 гривень. Цей внесок зараховується у неподільний фонд і у разі виходу з Кооперативу не повертається.

Пайовий внесок члена кооперативу формується з його пайового внеску та додаткового пайового внеску. Розмір обов'язкового пайового внеску кожного члена кооперативу складає 1500,00 грн. Також члени кооперативу мають право за власним бажанням на підставі рішення Правління Кооперативу внести додатковий пайовий внесок, мінімальний розмір якого становить 3000,00 грн.

Члени кооперативу та асоційовані члени кооперативу зобов'язані передати земельну ділянку або право користування нею кооперативу у порядку, передбаченому Статутом та Земельним кодексом України. На загальних зборах може бути ухвалено рішення про внесення додаткових пайових внесків. Такі внески повертаються членам кооперативу за першою їхньою вимогою. Кооператив має право за рахунок обов'язкових пайових внесків покрити збиток, отриманий за результатами господарської діяльності.

У контексті змін, які очікуються у земельному законодавстві та у разі ухвалення нового змісту Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію», створення внутрішньої служби контролю за формуванням та використанням власного капіталу вбачається не тільки доцільною, а й необхідною. Слушними слід вважати пропозиції щодо розробки внутрішнього стандарту обліку власного капіталу [3, с. 6], який має здійснюватись в розрізі основної, операційної, інвестиційної, фінансової, сумісної діяльності. Нові завдання з управління формуванням і контролю за використанням власного капіталу неминуче виникнуть у разі, якщо змінами у законодавстві буде регламентоване створення кооперативних об'єднань як кооперативів другого рівня [4].

Таким чином, виходячи з вимог ефективного управління підприємством та забезпечення власників й інших користувачів інформацією на підприємстві, повинна бути створена відповідна система управління, важливим елементом якої є контроль за господарськими процесами, що стосуються формування й використання власного капіталу, визначення його оптимального розміру, формування резервів його зростання за рахунок отримуваного нерозподіленого прибутку.

Література

1. Про кооперацію: Закон України 1087-IV. Редакція від 06.11.2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15> (Дата звернення 08.01.2020).
2. Бухгалтерський облік у виробничих та агросервісних кооперативах [підручник]: За заг. ред. Плаксієнка В. Я. Центр учбової літератури. 2014. 448 с.
3. Янчева Л.М., Акімова Н.С., Говоруха О.О. Методичні аспекти формування внутрішнього стандарту «облік власного капіталу». Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2013. Вип. 2. С. 3-9. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_2\(2\)_3](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_2(2)_3) (Дата звернення 08.01.2020)
4. Агробизнес: Депутаты хотят упростить работу сельскохозяйственных кооперативов. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/186721_deputaty-khotyat-uprostit-rabotu-selskokhozyaystvennykh-kooperativov (Дата звернення: 08.01.2020)

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
І МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

У двох частинах

Відповідальний редактор: *Л.М. Бухаріна*
Технічний редактор: *Ю.І. Полусмяк*
Коректор: *М.О. Лисенко*

Підп. до друку. 05.02.2020 Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Друк цифровий. Умовн. друк. арк.33,8
Замовлення №. 32 Наклад 300 прим.

Запорізький національний університет
69600, м. Запоріжжя, МСП-41
вул. Жуковського, 66
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 5229 від 11.10.2016